

Avlidna Covid-19

Gäller för: Region Kronoberg

Hantering av avliden

Smittrisk, skyddsutrustning och rutiner

[Vårdhygiens riktlinjer](#)

Risken för smitta från en avliden person bedöms som låg men kan ske genom kontaktsmitta det vill säga direkt med kroppsvätskor från den avlidne eller med föremål som är nedsmutsat av kroppsvätskor. Minimera kontakten med den avlidna personen och tänk på att det är viktigt att ha god handhygien i samband med all kontakt med de avlidna. Att använda skyddsutrustning på ett korrekt sätt och att följa städ- och avfallsrutiner minskar smittrisen

Sars-CoV-2: Rutin för provtagning av avlidna i hemmet

Förutsättningar

Om obduktion ska genomföras ska provresultat avseende covid-19 finnas tillgängligt innan obduktion. Beslutande läkare (som konstaterat dödsfallet) ansvarar för att genomföra provtagningen innan transport till bårhus.

Om obduktion eller rättsmedicinsk undersökning inte bedöms vara indicerad: Prov kan tas om rimlig misstanke finns om att personen varit sjuk i covid-19, dvs patienten har varit i kontakt med sjukvård pga feber och/eller luftvägssymtom, eller baserat på uppgifter från anhörig.

Provtagningsrutin

Prov tas från nasofarynx och svalg enligt provtagningsanvisning. Provet förvaras i kylskåp i väntan på transport och ska vara på laboratoriet inom 48 timmar. I eventuell obduktionsremiss anges att prov har tagits.

Remittent är den läkare som konstaterar dödsfallet.

Skyddsutrustning vid provtagning

Efter konstaterat dödsfall minskar risken för aerosolsmitta. Vid provtagning från luftvägarna rekommenderas förutom skydd enligt vårdhygiens riktlinje även skydd mot droppsmitta i form av visir.

Avfall hanteras enligt sedvanlig rutin.

Vid positivt svar

- Ring smittskyddsensheten och rapportera dödsfallet.
- Gör smittskyddsanmälan
- Tag ställning till om smittspårning skall göras.

Avliden i hemmet

Vid omhändertagande av person som avlidit i hemmet eller annan hämtplats ska intygsskrivande läkare och transportpersonal tillämpa basala hygienrutiner och följa ordinarie rutin vid omhändertagande av den avlidne.

Berörd personal ska beakta god adekvat handhygien. Den avlidnes kropp kan visas för närstående. Vid avsked av den döde informera närstående att efter vidröring av den avlidne ska noggrann handdesinfektion ske. Se även [dokument](#) från FoHm som tar upp att PPE (personlig skyddsutrustning) kan bli aktuellt.

Vid misstänkt/konstaterad covid-19 ska den läkare som konstaterar dödsfallet informera om detta muntligen till den som vidare hanterar kroppen. Läkare fyller i blanketten Meddelande till bårhus där man också anger om den avlidne har påvisad eller misstänkt covid-19 infektion.

Oavsett tilläggsinformation om covid-19 ska det enligt ordinarie rutin också informeras om förekomst av inopererat explosivt implantat och blodsmitta

Inför transport vidare till kylrum eller bårhus sveps kroppen på vanligt sätt. Information om covid-19 (Meddelande till bårhus) ska sättas utanpå svepningen.

Bisättningssäck används inte i normalfallet vid covid-19 men kan behövas av andra orsaker, som exempelvis vid mycket kroppsvätska

Avliden på sjukhus

Vid arbetsmoment som innebär risk för kontakt med kroppsvätska (tvagning, påklädning, överflyttning till bår) används personlig skyddsutrustning enligt riktlinje från vårdhygien. Närstående till den avlidne bör informeras snarast efter dödsfallet om att skyndsamt kontakta begravningsbyrå för omhändertagande av avliden för att minimera risken för överbeläggning på bårhuset.

- Kroppen förbereds inne på vårdrummet för transport
- Basala hygienrutiner ska följas vid all kontakt med den avlidne patienten. Följ [vårdhygieniska rutinerna](#)
- Bisättningssäck behöver inte användas.
- Den avlidne märks med id-band runt vristen. Observera att det ska fästas på ovansidan så att namn och personnummer kan läsas utan att bandet behöver vridas.

- Inför transport vidare till kylrum eller bårhus täcks den avlidnes kropp med lakan enligt ordinarie rutin. Använd inte filter utan istället tunna lakan/sveplakan.
- Som alltid, vid risk för läckage av kroppsvätskor kan med fördel förband eller uppsugande, plastade sveplakan användas.
- Ifyllt bårhusmeddelande ska ligga i kuvert utanpå lakanen som omsluter den avlidne. Det skall framgå på Bårhusmeddelande att patienten har covid-19.
- Den avlidne transporteras till bårhus enligt ordinarie rutin. Efter avlämnande används handdesinfektion.

Hygienrutiner

Enligt riktlinjer från vårdhygien

Tvätt och städ

Basala hygienrutiner och städrutiner enligt riktlinje från Vårdhygien ska följas i alla moment.

Obduktion

- Gäller under tiden för pandemi med covid-19, då den avlidne har misstänkt eller konstaterad smitta av covid-19.
- Klinisk patologi kommer från och med nu vara mycket restriktiva med att utföra kliniska obduktioner. Klinisk patologi uppskattar all nödvändig anamnestisk information för att kunna skydda sina medarbetare som utför denna verksamhet. Klinisk patologi ber samtliga remittenter att i den rådande situationen respektera detta och endast efterfråga obduktion om det är av mycket stor klinisk vikt.
- Utgående från beslut om restriktivitet kommer undersökning endast att utföras efter beslut och i samråd med verksamhetschef och ansvarig läkare vid Klinisk patologi och cytologi.
- Obduktion utförs inte om sannolik dödsorsak redan föreligger.
- Tydlighet på eventuella remisser angående såväl anamnestiska uppgifter som kan påverka bedömningen samt frågeställning. I alla remisser tydligt framgå
  - Kontaktuppgifter till ansvariga läkare i tjänst ska anges.
  - Om det finns misstänkt eller konstaterad smitta av covid-19.
  - Att man tagit ställning till nytta/risk under rådande omständigheter. Det vill säga att obduktionen behöver göras trots rådande pandemi för att kunna utfärda dödsorsaksintyg.
  - Att patolog är konsulterad.

- Alla remisser kommer att bedömas av patolog och vid tveksamheter kommer remitterande läkare kontaktas för en diskussion om obduktionens värde.
- Post-mortalt görs inga analyser på Patologen för att bekräfta positiv smitta.
- Alla obduktionsfall hanteras som potentiellt smittsamma.
- Barriärskydd och särskilda tekniker för att undvika kontakt med kroppsvätskor ska tillämpas. Aerosol-genererande procedurer bör undvikas.
- I tillägg till basala hygienrutiner rekommenderas personlig skyddsutrustning som skydd för dropp- och kontaktsmitta. Vid aerosolgenererande procedurer, som till exempel oscillerande apparatur, används andningsskydd FFP 2 – 3 samt visir.
- Om skyddsutrustning saknas kan obduktion ej utföras.
- Explosiva implantat. Om kroppen skall jordfästas behöver implantat ej avlägsnas. Vid kremering kan implantatet tas ut efter 5 dagar i kyl. Adekvat utrustning skall då användas. Om defibrillator ska det anges om den är inaktiverad.
- OBS Säkerställ att rättsmedicinsk undersökning ej ska utföras. Information inför ev. rättsmedicinsk obduktion återfinns på Rättsmedicinalverket webbsida
- För perinatal (foster) obduktioner gäller tills vidare ordinarie rutiner.

Information i dödsorsaksintyg

Rekommenderad terminologi - ”covid-19” ska användas för att ange sjukdomen, när det är relevant, inte en ospecifik term som t ex ”coronavirus”.

Information om orsaksförloppet för dödsorsaker

Specificering av information om orsakssekvensen som leder till dödsfall är viktig. Information ska alltid anges så detaljerat som möjligt, baserat på intygsutfärdande läkares egen kännedom om det specifika fallet, journalinformation, eller utförda tester exempelvis röntgen- eller laborietester. Till exempel, i fall då covid-19 orsakat lunginflammation och dödliga andningsbesvär, bör både lunginflammation och andningsbesvär anges, tillsammans med covid-19. I rätt ordning enligt nedan.

- A. Andningsbesvär
- B. Lunginflammation
- C. Covid-19

I ett annat fall, då covid-19 bidragit till dödsfallet men inte varit den direkta dödsorsaken, ska covid-19 anges som bidragande, i intygets del 2.

Om diagnosen inte är verifierad anges detta.

Referens:

Folkhälsomyndigheten [Rekommendationer för hantering av avliden med bekräftad covid-19](#)

Socialstyrelsen [Vägledning för dödsorsaksintyg](#)

Vid upptäckt av felaktig information eller länk, vänligen meddela faktaägare